

Batangas Dictionary

by

Richard Macalintal

www.richardmacalintal.com | www.batanggenyo.net

A Sharing Passion eBooks Collection for All

FOREWORD

I am a proud batanggenyo from Lipa City.

“Batanggenyo” refers to all the people of Batangas Province in the Philippines. By typing this word in any search engine like Google, all the top information results you will get will point to my name, Richard Macalintal.

Online community refer to me using my pen name “batanggenyo”. I own three domain names under this word. One of these is my top visited website, Batanggenyong Online who has around 300 visitors everyday from people around the world searching for various Batangas related topics. I started this blog last 2008 and still active providing pure Batangas information to all my readers.

www.batanggenyo.net | [Batanggenyong online](#)

Aside from rich culture and resources, Batangas is also known for having word/term that is used and can only be understand by a true batanggenyo. I have written blogs regarding Batangas Dictionary before and lot’s of my reader commented and suggested words to be included in the list. I also browse the internet for related topics and compile them all on this ebook.

This is a reference guide with no verification from a qualified personnel and done for the purpose of sharing information only. All the words written here are suggested by online batanggenyo users. I never guarantee the accuracy of the words, but rest assured I carefully did my research.

To all my batanggenyo friends in Singapore, this book is humbly dedicated. Especially to my dearest **Shane**, who also hail from Batangas... 😊

Information is free, download a copy and share!

- A -

abuhan / tungko - lutuan

aglipay - isang uri ng biskwit na mabintog, masarap durugin at ihulog sa kapeng barako

aguha- malaking karayom

agwanta - tiis

alapaap - ulap

alapaw - sakay

albor - hingi

albuoto - magtampo / maglupasay / mag-iiyak

aldaba - kandado

alibadbad/alibarbar - asiwa

alid -tuyong dilis

alipato - aso/abo ng sinisigang bagay

alpas - nakawala

amos -dumi sa mukha

ampiyas - bahagyang nababasa ng tubig ulan

ampong - lalaking gala/playboy

amuskol - maraming dumi sa mukha at katawan

anaki - kagaya / hitsura ng / katulad

angot - baho

anlalawa -gagamba

anlaw - banlaw

antak- atake ng sakit

apta- maliit na hipon

apuyan - posporo

arak -mayabang

aras-karas - dali-dali na hindi pulido ang ginawa

are -ito

arilyos - hikaw

asbad- palo

asbag -kabag

asbaran-paluin

asbok -usok

aserol - piko (hoe)

atuhin - subukin

atungal - umiyak nang pagkalakas

awas - apaw
ayama – alimango

- B -

babag -away
babarik - iinom ng alak
babaysot – babae
bagon – sentimo
bahaw- kaning malamig
bahite - walang pera
bakir / bakid - lalagyan ng damong pagkain ng baka
baklay –sakla
bala-bala – kunwari
balagwit - kawayan gamit sa pag igib ng tubig or pagbuhat ng dalawang mabigat na bagay
balais - balisa
balakatak - taong salita ng salita,taong maingay
balatong - munggos
balibangin - batuhin ng kaputol na kahoy
baling – liko
balingusan- ibabaw ng ilong
balisbisan -gilid ng bahay
balyina - kandila
bambuhin - hampasin sa tuktok (ng kawayan o dos-por-dos)
banas - alinsangan
bang-aw - ulol
banggerahan - lababo
bangi - ihaw
bangkalang - bubuli
bangkilo - metal na nakakurba ang hugis (bended metal)
bangkito – maliit na upuan
bangkulit - asar
bangon- (mabilis na bigkas) pang-taan ng isda at hipon sa ilog
bantilaw - medyo hilaw
baraka - araw ng palengke (market day) / palengke
baratingas - pangit / maton
bargas – masama ang ugali

barik - inom
barukbok - sex
basaysay – bahay
basin - arinola
bastag - ang numerong tumama sa jueteng e kabaligtaran ng taya nya.
batalan - kusina or working area at the kitchen
batang - putol na puno na nakatumba / troso
batingaw – kampana
bayaker - tawag kapag natapakan ang isang bagay
baysanan - kasalan
berga- makipag sagutan
bi-as - kaputol na parte o segment ng kawayan
bigtal- pilas
bilot - tuta
binabalukagan / inaalikatuhan - sinasaniban ng hindi magandang pakiramdam
binangay-inaway
binangi - inihaw
binit - tirador
bislad - isda na hiniwa at pinatuyo
bithay - salaan ng bigas o mais
biting - maliit na piraso
bitiwi - bitawan
biyuot - nalukot
botogs - gagamba
bualaw – binatangog
bugnot - asar
bug-ong - pagkaing binalot sa dahon ng saging
bukayo - minatamis at pinatigas na laman ng niyog.
buksi - buksan mo
bulador - saranggola
bulisik ka - bwisit ka
bulugan - lalaking baboy
bungkok - patay
bunite – tinapay na bilog parang monay
buntal - suntok
buog - tulog
burabo – makapal na pulbo sa mukha

buraot - reject / mababang klase

burat - bukas / open

busilig - mata

butangera - nagger

buyon – malaking tiyan

- D -

dabang - basta na lang dumudulog o lumalapit ng wala sa tama

dag im - maitim na ulap, uulan

dagasa - biglang pagbagsak

dag-is - ire

dagukan - batukan

dais - lapit

damusak - matubig na madumi

dangat - small fish

danggitin - kuhanin ng biglaan

daplis / haging - muntik ng tamaan

darag-is - masakit na pakiramdam

dasig - tumabi

daus-os - dulas (slide)

dine - dito (here sa Ingles)

dinoldol - bibingkang yari sa mais

dubdob - pausok (para pang-alis ng lamok) / pagsiga

duhapang / duhapangin - paglapit o lapitan ng hindi tama/ marahas na paglapit

dulos - pandukal ng damo

dumasig - lumapit

dunggol - bunggo o hampas (sa nguso)

- G -

gagaor / yayao - pauwi na, paalis na

galaite - nagngingitngit

galgal - pilyo

galpong - giniling na kape o bigas

gamas - pag-aalis/pagbunot ng mga damo (kalimitang ginagawa sa palayan)

gambol - lamog

ganare / ganire - ganito

ganot - sabunot

gapak - sumpong

gargaho/ wardibol - taong gumagawa ng kalokohan

garute - palo

giliran - tabo

ginuyor - dinumog

gitak - bitak

guyam – maliit langgam

- H -

habonera - lagayan ng sabon

halibas - wasiwas

halyas - tinadtad na puno ng saging

hambo - ligo

hamit - atat

hantik – malaking langgam

haplutan - punasan ang mukha

harok - hilik

hawot – dried fish

hibol – topak

himatlugin - antukin

hinalihaw - inatake ng patalim

hingkod - pilay

hipi - hipan

hiso - sepilyo (naghihiso - nagsisipilyo)

hitad - talandi

hulitan - mali-mali, malilimutin, medyo ulyanin na

huntahan – kwentuhan

- I -

ibaba - south

igib - pagkuha ng tubig

ikulapol - ipahid, ilahid

ilaya - north

ilohan - lutuan ng tubo(sugarcane) para maging asukal
inakat - inalis ang halaman sa lupa kasama ang ugat
inasbaran / sinampiga – binugbog
ingli - kilos
inuukit - inaasar
ipastor / ipastol - dalhin at pakainin ang hayop sa kaparangan
ipod - usod
isanin - pagsamahin
istip-in - tsinelas
isukanib - ilagay, isingit, isipit
iwang – alternatibong gawain kapag walang tubig panghugas pagkatapos dumumi, pwedeng sanga ng bayabas, kakawati o dahon ng saging

- K -

kaabat-usap - kasali sa usapan
kaaliwaswasan - kalokohan
kahanggan - kapitbahay
kalamati - malapot na matamis kalimitang nakalagay sa "bi-as" ng kawayan
kalamonding - kalamansi
kalangkang - pinasingawang ginadgad na kamoteng kahoy
kalibung-bong - kaguluhan / kaingayan
kalikalikar - kasakasama
kalipon - kausap / katsukaran / kaututang dila
kamansi - uri ng gulay na parang maliit na langka, malimit niluluto sa gata
kampit - kutsilyo
kampo-santo - sementeryo
kande - pagtatalik ng hayup (mating)
kapahe or kapahan - alisin mo ang namumuong bula sa nilulutong karne
kapulong - kausap
karampot – kaunti
karibok - kagulo
karipas - nagmamadali
karsonsilyo - brief/boxer shorts
kasangbahay - kasama sa bahay
kasilyas – comfort room
katang - small crabs

katiting - kaunti
kato - malaking garapata
katre - kama
kaututang-dila - kakwentuhan
kawang - hindi nakalapat
kawot - malaking sandok
kibal – maliit na sitaw
kinamod - kinayod ng kuko
kinipil - bagay na binilog o binuo sa kamay
kirkiran - pinag iikutan ng panahi para maipon
kitse - tansan
kostal - sako
kuluong – balon
kumadlo / sumalok - kumuha ng tubig sa lalagyan
kumpay - damong inani pakain sa hayop
kural - kulungan ng baboy
kuritin – kurutin

- L -

la aw - malakas na boses pag nag uusap
labangan - kainan ng mga biik
laganat - malakas na pagbuhos ng ulan
lako - tinda
lala - kamandag
lalaksot - lalaki
lalatugan - papaluin
lalaugan - lalamunan
landang - may sinat
laog - gala / lakwatsero / lakwatsera
laseta - balisong
latiti - matubig na madumi
lawa-lawa - malaking gagamba
lawo - tuyong kawayan gamit na panggatong
layeng - tuyong katawan ng saging na pwedeng gawing tali
liban - absent sa klase/opis
ligawgaw - kiliti

ligwak - tapon ng likido
lilik - karit
limutin - pulutin
lintog - lapnos
liteng - tali (small rope)
liwat - salin
liat - bitak / lamat
lungad - suka
lungkuyin – pagod

- M -

maanggo - hindi magandang amoy ng karne
maanta - mabaho
maapuhap - malingilan / makita / mahagilap
mabagting - matibay
mabintog - bilog, lumobo
magator - bongga / magara
maggagamas - mga taong taga alis nga damo
maghikap - maggala
magkusi - magluto
maglupasay / maglupage - magpaikot ikot ang katawan sa sahi.
magpipiyon - manghuhula kung nasaan ang nawawala
makapamute - makapanguha / makapamitas
malaba - madapa
malala (mala'la) - local tarantula na may lala
malandas - madulas
malantong - malandi
malawlaw - masyadong mahaba ang damit/tela
malingilan - mahagilap / makita
maligalig - iyakin
maligalig – magulo
maligat - malambot na medyo makunat / usually used to describe good quality of a squash
maligawgaw - nakakakiliti
maliputo - very expensive and delicious fish caught in pansipit river
mamaas-maas / mumula-mulaga / uula-ulaga - tatanga-tanga
mamaraka - mamakyaw

mamulag-lagan - maintindihan
manggagalaw - out of this world creatures tulad ng kapre, duwende, etc.
manghalibas - pagwasiwas ng itak o pamalo sa kahit anong direksyon
manghalihaw - pag atake sa pagsaksak ng walang direksyon
masimor - matakaw
matayog - mataas
matig-akan - mabulunan
matun-og - mahamog
mautdo - maigsi
mayukmok - food po yan na matamis
minandal – meryenda
miski na - kahit na
mulay - barya
mumuli-muli - tatanga-tanga
mura – buko (niyog)
mutaktak – alam

- N -

nabayakid - natapilok
nabingtag - nabiyak sa lakas ng paputok
nabinglay - nasira, nabali na
nabitartar - natastas ang tahi, nasira, lumuwag
nabiyabit - aksidenteng nakalawit/nadala/napasama
nabiyuot - napasiksik sa masamang katayuan ang katawan
nabulwang - nawarat
nadiga - nanliligaw
nag-aarimunan - kinukuha kahit na kakaunti ang pakinabang
nag-bayakis - naglulon ng pantalon para hindi mabasa sa pagtawid
nag-angkiwas - mga di maayos na paglitaw o pagkawang ng mga bagay
nagbanluang - lumuwag na
naglagapak - nahulog
naglahok - nagkalat
nagpaltukan - nag "tantrums"
parag-an - naka tuck-in
nakakasukot - nakakainis
naknak - nana

nalaba - nadapa
nalipol - nawala
naliyaban - naapoyan / nasunog
naluad - nasuka
namamalibang - ibinabato pataas sa puno ang kaputol o maikling kahoy para makakuha ng bu
napangurngor - nadapa una ang nguso
nasanguyan - nasamid
nakamulamor - nakaharang
nasundot - natusok
natibo - natusok ng bubog
natudtod - nadikdik
natusik - natuka
naadwa - nasuka
ngawngaw - humikbi nang malakas

- P -

pa atis atis - mabagal
pa ipis-ipis - pagtakas ng pasimple
paambo - pasimuno
padagusdos - tawag sa wikang ingles na pa slide
pagat - habol
pagaw - malat
pagerper - kalapating mababa ang lipad
pal-ang - pasak
pagkakasamlng - pagkakabastos
pagkawang - dumistansya o naalis sa pinagkakapitan
pagkulbit - pagkalabit
pagpisan-pisanin - pagsamasamahin
pagsalikupan - paligiran; kulungin sa lahat ng dako
pahire - pahiran mo
paho - uri nga mangga na maliit at mabango
pakaskas - ito yung matamis na nakalagay sa dahon ng buli
pakiskis – isang uri ng ibon
pakasta - pagpapa kande ng baboy gamit ang bulugan
paktar - busog
pakumbo - para ding bukayo, pero mas matmis ito at malutong kainin.

palaan - palabis kung kukulangin o kung kakailanganin
palakat - sigaw
palapa - branch of coconut or banana including the leaf
palarusdos - bilo-bilo
palusong - tawag kapag nag-aahon sa matarik na lugar
pambo - ligo
paminggalan - lalagyan ng mga pinggan, platito, tasa, etc..
pandalas - nagmamadali
pandiinan / pang-ilihiran - inilaan sa huli na pinaka mahusay para sa okasyon
panggang - sobra ang pagka-ihaw
pangkal - tamad
pangkasong - panlagay para hindi tumagilid o matumba
pangkuin - kalungin
pang-os / pang-usin - paraan sa pagkain ng tubo
pang-taan - panghuli
panhik - akyat
panlako - mga paninda
panos - pusit
panotsa - peanut brittle pero buo ang mani.
panumbi – panuntok
papagayo - saranggola
paragos - kariton
parasko - bote ng kwatro kantos
parine - lapit din
pasal - gutom
pasibol - toge
pasimano - hamba sa bintana ung pahiga
pasipi – pakopya
pasulasor – pasadsad
patda – dagta na dumidikit
patikar - takbo o mabilis na lakad
pati-kubre - isang laro ng taga Bauan at bukid ng San Pascual na kilala sa tawag na syato
patulad / pasipi = pakopya
pauli-uli - pagala-gala (loitering)
pawarde warde - hindi maayos, nagloloko sa pag-aaral
pianono - uri ng tinapay na parang "cake roll" na walang icing
pika – asar

pikloy – pantal
pinais – lutong binalot sa dahon
pinaltok - bilo-bilo
pingga - gamit na pangbalagwit, made of bamboo
pinindot - ginataang bilo-bilo
puluhan - hawakan(handle) ng itak, espada, kutsilyo, etc.
pulunin - ipuning pabilog ang tali o panahi
punsyunan - pagtitipon ng mga tao
purbitso - mapapala / pakinabang
purunggo - basag na bote
puthaw - maliit na palakol
putot – kulelat

- S -

sagimis - turon
sagunsunin - alamin
sakol - kain nang nakakamay
sakre - ganid / gahaman
salabir - pagkakabuhol ng tali
salikungkong - papagayong yari sa papel
salipot / saliputin - kuhaning lahat
salya - pag-angat sa ere dahil sa lakas ng puwersa
sambalilo - sombrero
sampilong - mahinang sampal
sanaw - naipong tubig sa sahig o lupa
sangkaka - matamis na bao
sanglay - ginataang malagkit
sasa – pawid
sereno - hamog
sigsig - ilawang may gaas sa kaputol na kawayan
siit - malilit na kahoy gamit na pandikit ng apoy
sikdot - kabute
sikyo – Isa ring laro na sikat sa Bauan at bukid ng San Pascual, “touch and free”
silab - fire
silong - ilalim ng bahay
singkaran - sukdulan

sintores - dalandan
sinukmane - biko
sinulbot - banana cue
sinugaok - tawag sa luto ng laman-loob ng kalderetang aso.
sirok - lipad ng papagayo
siyap - iyak ng sisiw
suling – silong
sumba - gamit na patunog sa saranggola o papagayo
sumbi - suntok
suminsay - dumaan
sumping - headband
sungaba - subasob
sungingi - sapilitan isinubo
supo - tatsing ng pera or tansan
supok - sunog
susungloy-sungloy - walang kabuhay buhay/ lambutin
sutil – pasaway

- T -

tabayag – upo (klase ng gulay)
taborete - silya
tagibang - tagilid
talang - laro/sugal gamit ang barya at guhit
talaw - duwag / takot
talbis - tabi (edge; rim)
talipa - hindi akma / baliktad
talpog - sunog
tambakulis - maliit na tambakol
tambilong - natumba
tampalasan – aksaya
tampipi - wallet
tampuyungin - hampasin sa tuktok
tangkal - kulungan ng manok
tangla - istambay
tapayan - banga ng tubig
tap-ing - mantsa o dumi

tapulok - salinyasi (uri ng isda)

tarangkahan - gate

taro - timba

tatyaw - batang tandang

tawilis - delicious small fish caught only in taal lake

tibig - patintero

tigkal - isang nabuong kapisaso buhat sa malaki

tiheras - higaan or folding bed

tikangkang - tihaya

tikin – mahabang kahoy na panungkit

tindagan - pantusok ng bar-b-que

tinghar - tihaya

tingkab - pwersahang buksan, alisin, gibain

tingkalang - tumilapon, tumalsik

tinugka - pwersahang binuksan sa papamagitan ng bakal

tinutong - munggo na pinatutong at niluto sa gata kasama ang malagkit na bigas (lokal na kak

tipay - butones

tiping - isang uri ng biskwit na maputi at manipis

titisan - ash tray

tubal - maduming damit (labahin)

tugluyin - lambutin; mahina ang katawan

tuklong - kapilya

tulyasi - malaking kawa

tunggilang - pagewang-gewang

tungko - kalan

turingi - sabihin mo, turingan mo

turtogo - parang luko luko/ kulang kulang

- U -

ulukait - pilyo

ungag - tanga

usbaw - istupido

usngal - kusang nakausli ang gilagid at ngipin

utay-utay – dahan dahan

ut-ut - thumb-sucking

uyamin - mga pagkain gaya ng junk foods

- W -

warak - sira

wasang – inis

- Y -

yagaryar na - dali-daling umalis o nagpunta

yakyakin - tapakan

yuying – may sira ang ulo

For more batanggenyo related articles, visit my blog at www.batanggenyo.net

Do you have facebook account? Add me www.facebook.com/rldmacalintal

Do you have twitter account? Follow me www.twitter.com/rldmacalintal

Visit my other websites for more articles.

Sharing Passion www.richardmacalintal.info

News. Views. Reviews. www.richardmacalintal.com

Work in Singapore <http://howtoworkinsingapore.blogspot.com>

Best of Philippine Islands www.bestofphilippineislands.com

OFW Business www.ofwbusiness.com